

Ο προφήτης Σοφονίας

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο προφήτης Σοφονίας, σύμφωνα με την επικεφαλίδα του βιβλίου του (Σοφ. 1,1), ήταν γιος του Χουσί, απογόνου του Εζεκίου. Δεν είμαστε όμως σε θέση να γνωρίζουμε εάν ο Εζεκίας που αναφέρεται στην επικεφαλίδα του προφητικού αυτού βιβλίου, ως πρόγονος του Σοφονία, ήταν ο ίδιος ο βασιλιάς Εζεκίας. Η ταύτιση αυτή φαίνεται απίθανη διότι ο Εζεκίας, στο βιβλίο του Σοφονία, δεν χαρακτηρίζεται ως βασιλιάς, ενώ σύμφωνα με τα χωρία Δ' Βασ. 20,21 και Β' Παραλ. 32,33 ο βασιλιάς Εζεκίας είχε ένα μόνο γιο, τον Μανασσή.

Ο προφήτης Σοφονίας έζησε στο βασίλειο του Ιούδα κατά την περίοδο της βασιλείας του Ιωσία (Σοφ. 1,1) και πιθανότατα να έδρασε στην Ιερουσαλήμ. Εάν ως χρόνος δράσης του προφήτη εκληφθεί η βασιλεία του Ιωσία, τότε η γέννηση του προφήτη πρέπει να τοποθετηθεί γύρω στο 648 π.Χ. κατά τη βασιλεία δηλ. του Μανασσή. Το όνομα Σοφονίας σημαίνει “ο προστατευόμενος του Θεού” ή “ο κεκρυμένος υπό του Θεού”.

Ο προφήτης Σοφονίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρωτοπόρος της θρησκευτικής μεταρρύθμισης του ευσεβή βασιλιά Ιωσία, διότι κατά τους χρόνους των βασιλέων Μανασσή και Αμών οι Ιουδαίοι βρίσκονταν κάτω από την ισχυρή επίδραση του ασσυριακού πολιτισμού, με όλες του τις επιπτώσεις. Το στοιχείο του θρησκευτικού συγκρητισμού βρισκόταν σε έξαρση (Σοφ. 1,1-18), έχοντας ως αποτελέσματα τη θρησκευτική, κοινωνική και ηθική έκλυση και το κήρυγμα του προφήτου περιστρεφόταν κυρίως γύρω από αυτό το φαινόμενο.

Το βιβλίο του προφήτη Σοφονία αποτελείται από 3 κεφάλαια και κατέχει την ένατη θέση στο δωδεκαπρόφητο. Ως κύριο θέμα έχει την κλήση του λαού σε μετάνοια (Σοφ. 2,1-3) και τη διαβεβαίωση της αγάπης του Θεού προς το λαό του, ο οποίος αποσκοπεί στην καθοδήγηση και αποκατάσταση του μέσω της τιμωρίας (Σοφ. 3,9-20). Η μέλλουσα κρίση, περιγράφεται ως «*Ημέρα του Κυρίου*», στην περιγραφή της οποίας έγκειται η μεγάλη λογοτεχνική αξία του βιβλίου.

Αυτή παρουσιάζεται στα τρία κεφάλαια του βιβλίου ως εξής: α) προαναγγέλλεται η κρίση “*ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν*” και συγκεκριμένα στον Ιούδα και την Ιερουσαλήμ

λόγω της αμαρτίας και της ανομίας (Σοφ. 1,4) και μάλιστα της ειδωλολατρίας και περιγράφεται η “*ἡμέρα του Κυρίου*” ως “*ἡμέρα ὀργῆς ἢ ἡμέρα ἐκείνη*” (Σοφ. 1,15) με τα επακόλουθά της, β) εκτίθενται παραινήσεις που αφορούν την επιστροφή και τη σωτηρία του λαού κατά την ημέρα της οργής του Κυρίου (Σοφ. 2,4-15) και γ) ελέγχονται δριμύτατα οι άρχοντες, οι ψευδοπροφήτες και οι ιερείς της Ιερουσαλήμ λόγω της ασέβειάς τους και προσκαλεί το λαό σε μετάνοια και σωτηρία (Σοφ. 3,1-20).

Εκτός από τη θρησκευτική παρέκκλιση που απασχολεί τον προφήτη, ο Σοφονίας, όπως αναφέρθηκε, στρέφει επίσης το ενδιαφέρον του στην ηθική και κοινωνική κατάσταση. Η κοινωνία κατά την εποχή του προφήτη μαστιζόταν από την αδικία, την απάτη, την κακία, το ψεύδος και κυρίως από την απαίσια καταδυνάστευση και εκμετάλλευση των κατωτέρων τάξεων από τις ανώτερες, καταστάσεις οι οποίες κατακαίουν την ψυχή του προφήτη και προκαλούν το δίκαιο θυμό του, εξωτερικεύοντας την αγανάκτηση του και καυτηριάζει την κατάσταση αυτή επιτιθέμενος δριμύτατα κατά των ιθυνουσών προσώπων, των αρχόντων (Σοφ. 3,3), των ψευδοπροφητών και των ιερέων (Σοφ. 3,4).

Η προσβολή αυτή, κατά των προαναφερθεισών τάξεων, δεν θα πραγματοποιούνταν αν ο προφήτης δεν έτρεφε απεριόριστη πίστη και εμπιστοσύνη προς το Θεό, το μόνο απόλυτο ηθικό και δίκαιο Ον (Σοφ. 3,5). Η περί του Θεού διδασκαλία του προφήτη Σοφονία καθώς και η αντίληψη περί των διαφόρων επερχομένων συμφορών ακόμα και της αιχμωλωσίας και επιστροφής ενός υπολοίπου που θα διαφυλάξει τη διαθήκη του Θεού, ακολουθεί τη διδασκαλία των προγενεστέρων προφητών και περισσότερο τη διδασκαλία του Ησαΐα, από τον οποίο ο Σοφονίας είναι επηρεασμένος. Για τον προφήτη ο Θεός είναι το κέντρο της θεολογίας του και δεν επιδέχεται στη λατρεία του άλλη θεότητα, όπως αυτή του Βάαλ, την οποία επέβαλε η φιλοασσυριακή πολιτική των βασιλέων του Ιούδα, συνύπαρξη των θεοτήτων την οποία ο προφήτης θεωρεί άκρως αδιανόητη.

Οι αναφορές από το βιβλίο του Σοφονία στην Καινή Διαθήκη είναι σπάνιες και η “σιωπή” αυτή οφείλεται στο γεγονός στο βιβλίο του Σοφονία δεν περιέχονται μεσσιανικές προφητείες.

Όπως μ πληροφορεί το συναξάρι της εορτής του αγίου προφήτη Σοφονία, ο προφήτης εκτός από την καταστροφή της Ιερουσαλήμ προφήτευσε και τη γέννηση του περιούσιου λαού που θα προέρχεται από τα έθνη, ο οποίος θα είναι αισχύνη για τους ασεβείς, δόξα για τους δικαίους.

Τα χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας του προφήτη Σοφονία παρομοιάζονται με αυτά του αγίου και ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου.

Η μνήμη του προφήτη Σοφονία τιμάται την 3η Δεκεμβρίου.